

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТРАНСПОРТНОЇ МЕДИЦИНИ: навколишнє середовище; професійне здоров'я; патологія

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Засновники: Український науково-дослідний інститут медицини транспорту Міністерства охорони здоров'я України та Фізико-хімічний інститут ім. О.В.Богатського Національної Академії наук України

№ 1 (79), 2025 г.

Заснований у серпні 2005 р.

Журнал є офіційним виданням Українського наукового товариства патофізіологів

Головний редактор	д.м.н. А.І.Гоженко	The editor-in-chief	A.I.Gozhenko
Науковий редактор	д.б.н. О.Г.Пихтєєва	The scientific editor	E.G.Pykhtieieva
Відповідальний секретар	к.б.н. Д.В.Большой	The responsible secretary	D.V.Bolshoy

Редакційна колегія

PhD П.Бартік (Словачія), PhD Н.С.Бадюк (Україна), д.м.н. Є.П.Белобров (Україна), PhD Е.А.Бормусова (Ізраїль), д.м.н. Р.С.Вастьянов (Україна), д.м.н. Л.І.Власик (Україна), д.м.н., чл.-кор. НАМНУ М.Р.Гжеготський (Україна), акад. НАМНУ, д.б.н. М.Я. Головенко (Україна), д.м.н. В.С.Гойдик (Україна), д.м.н. О.В.Горша (Україна), д.м.н. В.Жуков (Польща), д.м.н. С.В.Зябліцев (Україна), д.м.н. Л.А.Ковалевська (Україна), д.м.н., чл.-кор. НАМНУ М.О.Колісник (Україна), д.м.н. М.О. Клименко (Україна), д.б.н. І.А.Кравченко (Україна), д.м.н. Б.А.Насібуллін (Україна), д.м.н. Б.В.Панов (Україна), д.б.н. О.Г.Пихтєєва (Україна), д.м.н., чл.-кор. НАМНУ М.Г.Проданчук (Україна), д.б.н. Е.М.Псядло (Україна), д.м.н., М.С.Регада (Україна), д.м.н., д.м.н. Р.Мускієта (Польща), д.м.н. А.Рзаєва (Азербайджан), д.м.н. І.В.Савицький (Україна), д.м.н. І.В.Сергета (Україна), д.м.н., акад. НАМНУ А.М. Сердюк (Україна), д.м.н. Д.Г.Ставрев (Болгарія), д.м.н. О.М.Стоянов (Україна), д.м.н. К.О.Талалаєв, д.б.н. Третьякова О.В., д.м.н. К.Ш.Шайсултанов (Казахстан), д.м.н. К.О.Шаріпов (Казахстан), PhD К.Л.Шафран (Великобританія), д.м.н. О.М.Шевченко (Україна), д.м.н. В.В.Шухтін (Україна), д.м.н., акад. НАМНУ О.П.Яворовський (Україна)

Editorial board

P.Bartik (Slovakia), N.S.Baduk (Ukraine), Ye.P.Belobrov (Ukraine), E.A. Bormusova (Israel), R.S.Vastyanov (Ukraine), L.I.Vlasik (Ukraine), M.R.Gzhegotzky (Ukraine), N.Ya.Golovenko (Ukraine), V.S.Gojdyk (Ukraine), O.V.Gorsha (Ukraine), V.Zhukov (Poland), S.V.Ziablitsev (Ukraine), L.A.Kovalevskaya (Ukraine), M.O.Kolosnyk (Ukraine), M.A.Klymenko (Ukraine), I.A.Kravchenko (Ukraine), B.A.Nasibullin (Ukraine), B.V.Panov (Ukraine), E.G.Pykhtieieva (Ukraine), N.G.Prodanchuk (Ukraine), E.M.Psiadllo (Ukraine), M.S. Regeda (Ukraine), R.Muszkietka (Poland), A.Rzayeva (Azerbaijan), I.V. Savytskyi (Ukraine), V.Sergeta (Ukraine), A.M.Serdyuk (Ukraine), D.G.Stavrev (Bulgaria), O.M.Stoyanov (Ukraine), K.O. Talalaev (Ukraine), E.V.Tretyakova (Ukraine), K.Sh.Shaisultanov (Kazakhstan), K.O.Sharipov (Kazakhstan), K.L.Shafran (Great Britain), Shevchenko O.M. (Ukraine), V.V.Shukhtin (Ukraine), O.P.Yavorovsky (Ukraine)

Адреса редакції:

вул. Канатна, 92, 65039, м. Одеса, Україна
Тел.: +380-50-988-98-94, +380-48-753-18-04
E-mail: med_trans@ukr.net

The address of editorial office:

Kanatnaya str., 92, 65039, Odessa, Ukraine
Phone: +380-50-988-98-94, +380-48-753-18-04
E-mail: med_trans@ukr.net

Журнал зареєстрований Держкомітетом по телебаченню та радіомовленню України
31 травня 2005 р. Свідоцтво: серія KB № 9901
ISSN 1818-9385 (print.), ISSN 1818-9393 (online)

The Journal is registered by the State Committee on TV and broadcasting of Ukraine
May 31, 2005. The certificate: series KB № 9901
ISSN 1818-9385 (print.), ISSN 1818-9393 (online)

Рукописи не повертаються авторам. Відповідальність за достовірність та інтерпретацію даних несуть автори статей. Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали по узгодженню з автором.

Manuscripts are not returned to the authors. Authors bear all responsibilities for correctness and reliability of the presented data. Edition retains the right to reduce the size of the materials in agreement with the author.

Журнал внесений до переліку видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з біології та медицини (Категорія «Б», наказ міністра науки і освіти України № 886 від 02.07.2020)
Журнал зареєстрований в міжнародній наукометричній базі Scopus (Польща)

Роботи, що представлені в цьому номері, рекомендовані до друку Редакційною колегією журналу після сліпого рецензування

Періодичність — 4 рази на рік
Передплатний індекс 95316
Адреси електронної версії:

<http://aptn.com.ua/>; <http://www.medtrans.com.ua/>; http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Aptm/texts.html

© Науковий журнал „Актуальні проблеми транспортної медицини”, 2005 р.

Підписано до друку 28.03.2025 р. Гарнітура Pragmatica. Формат 64x90 / 8. Друк офсетний. Ум. печ. лист. 15,2.
Надруковано з готового макету в друкарні "ART-V". м. Одеса, вул. Комітетська, 24А.

Зміст:		Content:
АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ДІАРЕЄЮ ТА ФЕКАЛЬНИМ ЗАБРУДНЕННЯМ ВОДИ — <i>Вастьянов Р.С., Мокієнко А.В., Солтик С. М., Дубовик С. Л., Садовий К.К., Лігалов В.В.</i>	35	ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN DIARRHEA AND FECAL WATER POLLUTION — <i>Vastyanov R.S., Mokienko A.V., Soltyk S.M., Dubovyk S. L., Sadoviy K.K., Lihalov V.V.</i>
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ СТОСОВНО НЕСПЕЦИФІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙ ПОВ'ЯЗАНИХ З НАДАННЯМ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ — <i>Морозова Н.С., Коробкова І.В., Головчак Г.С., Попов О.О., Лях С.І.</i>	42	CURRENT NUTRITION FOR PROFESSIONAL TRAINING OF PERSONNEL FOR NON-SPECIFIC PREVENTION OF INFECTIONS RELATED TO MEDICAL CARE — <i>Morozova N.S., Korobkova I.V., Golovchak G.S., Popov A.A., Lyakh S.I.</i>
ІНФЕКЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ В УМОВАХ БАГАТОПРОФІЛЬНОГО СТАЦІОНАРУ — <i>Журенко О.О., Марічереда В.Г.</i>	46	INFECTION CONTROL IN THE CONDITIONS OF A MULTIDISCIPLINARY HOSPITAL — <i>Zhurenko O.O., Marichereda V.G.</i>
Клінічні аспекти медицини транспорту	53	Clinical Aspects of Transport Medicine
МОЖЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОЇ МЕТАФІЛАКТИКИ КАЛЬЦІЙ-ОКСАЛАТНОГО УРОЛІТІАЗУ У ПАЦІЄНТІВ ПІСЛЯ ОПЕРАТИВНОГО ВИДАЛЕННЯ КАМЕНІВ ІЗ НИРОК І ВЕРХНІХ СЕЧОВИХ ШЛЯХІВ — <i>Нікітін О.Д., Пасєчніков С.П., Головка С.В., Резніков Г.Д., Клименко Я.М., Грицай В.С., Самчук П.О., Ясинецький М.О.</i>	53	POSSIBILITIES OF COMPLEX METAPHYLACTICS OF CALCIUM-OXALATE UROLITHIASIS IN PATIENTS AFTER SURGICAL REMOVAL OF STONES FROM THE KIDNEYS AND UPPER URINARY TRACT — <i>Nikitin O.D., Pasechnikov S.P., Golovko S.V., Reznikov G.D., Klymenko Ya.M., Hrytsai V.S., Samchuk P.O., Yasinetsky M.O.</i>
АСПЕКТИ ПСИХОЕМОЦІЙНИХ ПОРУШЕНЬ ПРИ ВАГІТНОСТІ, УСКЛАДНЕНІЙ ЗАТРИМКОЮ РОСТУ ПЛОДУ — <i>Яроцька Ю.О. Говсьєєв Д.О.</i>	64	ASPECTS OF PSYCHO-EMOTIONAL DISORDERS IN PREGNANCY COMPLICATED BY FETAL GROWTH RESTRICTION — <i>Yarotska Yu.O., Govsieiev D.O.</i>
СТАН МІКРОБІОМУ ПІХВИ У ПАЦІЄНТОК РЕПРОДУКТИВНОГО ВІКУ З СИНДРОМОМ РОЗКЛАСЕННЯ ПІХВИ ТА ДИСФУНКЦІЄЮ ТАЗОВОГО ДНА: ВАРІАНТИ КОРЕКЦІЇ — <i>Чередарчук А.Р., Макарчук О.М.</i>	74	STATE OF THE VAGINAL MICROBIOME IN PATIENTS OF REPRODUCTIVE AGE WITH VAGINAL RELAXATION SYNDROME AND PELVIC FLOOR DYSFUNCTION: OPTIONS FOR CORRECTION — <i>Cheredarchuk A.R., Makarchuk O.M.</i>
МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФОЛІКУЛЯРНОГО АПАРАТУ ТА СТРОМИ ЯЄЧНИКІВ З ПРООПЕРОВАНИМИ ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ КІСТАМИ — <i>Носенко О. М.</i>	81	MORPHOFUNCTIONAL CHARACTERISTICS OF THE FOLLICULAR APPARATUS AND STROMA OF OVARY WITH OPERATED FUNCTIONAL CYSTS — <i>Nosenko O.M.</i>
ПЕРЕЛОМИ У ХВОРИХ НА COVID-19. ПРОБЛЕМИ ТА СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ЛІКУВАННЯ — <i>Танасієнко П.В., Гур'єв С.О., Скобенко Е.О.</i>	91	FRACTURES IN PATIENTS WITH COVID-19. PROBLEMS AND A MODERN VIEW OF TREATMENT — <i>Tanasiienko P.V., Guriev S.O., Skobenko E.O.</i>

Зміст:		Content:
ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНОЇ АНЕСТЕЗІЇ ПРИ ОНКОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЯХ У ГІНЕКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ — <i>Босенко К.В.</i>	99	MULTIMODAL ANESTHESIA USING REASONABILITY IN ONCOLOGIC SURGERIES IN GYNECOLOGIC PATIENTS — <i>Bosenko K.V.</i>
ОСОБЛИВОСТІ ЛАПАРОСКОПІЧНОЇ ТРАНСАБДОМІНАЛЬНОЇ ПРЕПЕРИТОНЕАЛЬНОЇ ГЕРНІОПЛАСТИКИ (TAPP) У ЖІНОК — <i>Скиба В.В., Іванько О.В., Войтюк Н.В.</i>	104	FEATURES OF LAPAROSCOPIC TRANSABDOMINAL PREPERIPTERIONEAL (TAPP) HERNIOPLASTY IN WOMEN — <i>Skyba V.V., Ivanko O.V., Voytyuk N.V.</i>
Експериментальні дослідження	108	The Experimental Researches
СПОСІБ ВІДТВОРЕННЯ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ У ЩУРІВ УЛЬТРАЗВУКОМ РІЗНОГО ДІАПАЗОНУ — <i>Макаренко О. А., Ходаков І. В., Хромагіна Л. М., Мудрик Л.М.</i>	108	A METHOD OF REPRODUCING CHRONIC STRESS IN RATS USING ULTRASOUND OF DIFFERENT RANGES — <i>Makarenko O.A., Khodakov I.V., Khromagina L.M., Mudryk L.M.</i>
ПРОФІЛАКТИКА ЗАПАЛЕННЯ І ПОРУШЕНЬ АНТИОКСИДАНТНО-ПРООКСИДАНТНОЇ СИСТЕМИ ЩУРІВ НА ТЛІ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ — <i>Макаренко О. А., Хромагіна Л. М., Мудрик Л. М., Ходаков І. В.</i>	115	PREVENTION OF INFLAMMATION AND DISORDERS OF THE ANTIOXIDANT-PROOXIDANT SYSTEM IN RATS UNDER CHRONIC STRESS — <i>Makarenko O.A., Khromagina L.M., Mudryk L.M., Khodakov I. V.</i>
РОЛЬ ПОРУШЕНЬ ДЕЯКИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ОРГАНІЗМУ В ФОРМУВАННІ УСКЛАДНЕНЬ ЗАГОЄННЯ ОПІКОВИХ ДЕФЕКТІВ — <i>Чулак Ю.Л., Чулак О.Л.</i>	121	THE ROLE OF DISORDERS OF SOME FUNCTIONAL SYSTEMS OF THE BODY IN THE FORMATION OF COMPLICATIONS OF HEALING OF BURN DEFECTS — <i>Chulak Yu. L., Chulak O. L.</i>
Питання психофізіології	126	The Psychophysiology Questions
СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЇЇ КОРЕКЦІЯ — <i>Фучеджі В.Д., Опря Є.В., Горячев П.І., Донець О.Ю., Пєнова І.К.</i>	126	STRESS RESISTANCE OF MILITARY PERSONNEL AND ITS CORRECTION — <i>Fuchedzhi V.D., Oprya Ye.V., Goryachev P.I., Donets O.Yu., Pienova I.K.</i>
Організація охорони здоров'я	131	Health care organization
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО МЕНЕДЖМЕНТУ ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ — <i>Рибін А.І., Вастьянов Р.С., Осик В.В., Замишляк В.І.</i>	131	INNOVATIVE APPROACHES TO ONCOLOGICAL PATIENTS MANAGEMENT — <i>Rybin A.I., Vastyanov R.S., Osyk V.V., Zamyshlyak V.I.</i>
Оглядові статті	140	Review Articles
НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОСТРОГО НЕКРОТИЧНОГО ПАНКРЕАТИТУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МЕДИЦИНІ (огляд літератури) — <i>Коротя М.В.</i>	140	SCIENTIFIC AND PRACTICAL RESEARCH OF ACUTE NECROTIC PANCREATITIS IN MODERN UKRAINIAN MEDICINE (review of literature) — <i>Korotia M. V.</i>
Некролог	150	Obituary
ПАМ'ЯТІ ЕДУАРДА МИХАЙЛОВИЧА ПСЯДЛО	150	IN MEMORY OF EDUARD MIKHAILOVICH PSYADLO
Правила для авторів	151	Rules for authors

- Jammu City, India, using multivariate statistical approach and geospatial techniques. Environmental Science and Pollution Research 29, 76712-76727. <https://doi.org/10.1007/s11356-022-21147-4>.
35. Pande C. B., Moharir K. 2018 Spatial analysis of groundwater quality mapping in hard rock area in the Akola and Buldhana districts of Maharashtra, India Applied Water Science 8 (4), 1-17. <https://doi.org/10.1007/S13201-018-0754-2>.
36. Ahmad M. et al. 2020 Assessing potable water quality and identifying areas of waterborne diarrheal and fluorosis health risks using spatial interpolation in Peshawar, Pakistan. Water 12 (8), 2163. <https://doi.org/10.3390/W12082163>.
37. Masood A et al. 2022 Integrating water quality index, GIS and multivariate statistical techniques towards a better understanding of drinking water quality. Environmental Science and Pollution Research 29 (18), 26860-26876. <https://doi.org/10.1007/S11356-021-17594-0/FIGURES/9>.
38. Ali S. A., Ahmad A. 2020 Analysing water-borne diseases susceptibility in Kolkata municipal corporation using WQI and GIS based kriging interpolation. GeoJournal 85 (4), 1151-1174. <https://doi.org/10.1007/S10708-019-10015-3/FIGURES/9>.
39. Chauhan J. S., Badwal T., Badola N. 2020 Assessment of potability of spring water and its health implication in a hilly village of Uttarakhand, India Applied Water Science 10 (2), 1-10. <https://doi.org/10.1007/S13201-020-1159-6>.
40. Ajmal U. et al. 2022 Waterborne diseases vulnerability analysis using fuzzy analytic hierarchy process: A case study of Azamgarh city, India Modeling Earth Systems and Environment 8, 2687-2713. <https://doi.org/10.1007/s40808-021-01237-x>.
41. Dutta N. et al. 2022 An assessment of the water quality index (WQI) of drinking water in the Eastern Himalayas of South Sikkim, India Groundwater for Sustainable Development 17, 100735. <https://doi.org/10.1016/j.gsd.2022.100735>.
42. Daniels M. E., Smith W. A., Jenkins M. W. 2018 Estimating Cryptosporidium and Giardia disease burdens for children drinking untreated groundwater in a rural population in India PLOS Neglected Tropical Diseases 12 (1), e0006231. <https://doi.org/10.1371/JOURNAL.PNTD.0006231>
- Вперше надійшла до редакції 25.11.2024 р.
Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування

УДК 61:614.2:378.4.

DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15066123>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ СТОСОВНО НЕСПЕЦИФІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ІНФЕКЦІЙ ПОВ'ЯЗАНИХ З НАДАННЯМ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Морозова Н.С., Коробкова І.В., Головчак Г.С., Попов О.О., Лях С.І.

Харківський національний медичний університет

ns.morozova@knu.edu.ua

CURRENT NUTRITION FOR PROFESSIONAL TRAINING OF PERSONNEL FOR NON-SPECIFIC PREVENTION OF INFECTIONS RELATED TO MEDICAL CARE

Morozova N.S., Korobkova I.V., Golovchak G.S., Popov A.A., Lyakh S.I.

Kharkiv National Medical University

ns.morozova@knu.edu.ua

Summary/Резюме

One of the key components of the system for combating infectious diseases associated with the provision of medical care (IPNMD) is the professional training of specialists in topical issues of non-specific prevention, i.e. disinfection and sterilization. The article provides information on the state of training in non-specific prevention of IPNMD in Ukraine and ways to increase its level.

Keywords: *training of specialists, non-specific prevention, infections*

Одним з ключових компонентів системи боротьби з інфекційними захворюваннями, пов'язаними з наданням медичної допомоги (ІПНМД), є професійна підготовка спеціалістів з актуальних питань неспецифічної профілактики, тобто дезінфекції та стерилізації. В статті надана інформація щодо стану підготовки кадрів з неспецифічної профілактики ІПНМД в Україні та шляхів підвищення її рівня.

Ключові слова: підготовка спеціалістів, неспецифічна профілактика, інфекції.

В сучасних умовах розвитку охорони здоров'я профілактика інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги (ІПНМД) є однією з глобальних світових проблем. ІПНМД вражають 5 -10 % пацієнтів, які перебувають у стаціонарах, і займають десяте місце серед причин смертності населення. Захворюваність ІПНМД значною мірою відображує якість надання медичної допомоги населенню та є важливою соціально-економічною характеристикою розвитку сучасного суспільства. Установи охорони здоров'я залишаються зоною підвищеного ризику в частині забезпечення інфекційної безпеки пацієнтів і персоналу.

Інтенсивний розвиток високотехнологічних інвазійних методів діагностики та лікування в умовах широкого розповсюдження мікроорганізмів, які мають множинну стійкість до антибактеріальних препаратів, дезінфектантів та антисептиків, визначає необхідність удосконалення профілактики ІПНМД.

Основною ланкою епідемічного процесу ІПНМД є збудник інфекції. Щодо практично всіх нозологічних форм ІПНМД не існує специфічних заходів профілактики і тому дезінфекційно-стерилізаційні заходи визначають основу системи їх неспецифічної профілактики.

Характер проявів та інтенсивність епідемічного процесу ІПНМД має пряму залежність від лікувально-діагностичного процесу та визначаються його інтенсивними характеристиками, серед яких провідною є ступінь антиінфекційного захисту медичних технологій. Саме цей параметр відображує вірогідність екзогенного інфікування пацієнтів.

Відповідно до визначень ВООЗ основними джерелами збудників ІПНМД є

не лише пацієнти і медперсонал, але й предмети оточуючого довкілля. При цьому, не виключаючи можливість реалізації класичних чотирьох типів передачі інфекції, в сучасних умовах увага приділяється артифіціальному механізму (*artificial* — штучний). Саме інтенсифікація артифіціального механізму передачі створила гостру проблему ІПНМД в умовах охорони здоров'я.

Боротьба з ІПНМД залежить від раціональної організації та ефективного проведення заходів неспецифічної профілактики, поміж яких провідна роль належить дезінфектологічним заходам (дезінфекція, стерилізація).

В якості єдиної комплексної системи неспецифічної профілактики ІПНМД слід розглядати асептику та антисептику, метою яких є запобігання проникненню та розмноженню в ранах, органах, порожнинах організму людини будь-яких патогенів під час лікувальних і діагностичних процедур.

Впровадження в практику широкого спектру нових медичних технологій, більшою частиною пов'язаних з інвазійними діагностичними та лікувальними процедурами, нових деззасобів, антисептиків і апаратури потребує постійних модифікацій існуючої політики дезінфекції, стерилізації, лабораторного контролю.

Важливою складовою, що забезпечує ефективність профілактичних і проти-епідемічних заходів, є підготовка спеціалістів з актуальних питань боротьби з ІПНМД, яка має базуватися на професійних знаннях та уміннях.

Нагальний вплив часу – це знати стан проблеми ІПНМД з позицій сучасних досягнень в цій області, вміти провести

необхідні заходи, відпрацювати навички для їхнього здійснення. В цих умовах перш за все потрібен високий рівень компетентності фахівців з профілактики ІПНМД, який має бути забезпечений необхідним рівнем базової післядипломної підготовки в області неспецифічної профілактики, тобто дезінфекції та стерилізації.

Світова експертна спільнота підтверджує, що успіх боротьби з ІПНМД залежить безпосередньо від фахівців з профілактики інфекцій (ФПІ) та рівня їхнього професіоналізму. Фактичні дані доводять зв'язок між участю навчених в області неспецифічної профілактики фахівців і найвищими результатами з профілактики ІПНМД.

Згідно з дослідженнями, проведеними *APIC* (американською асоціацією фахівців з інфекційного контролю) виділено три ступені підготовки ФПІ: новачок (менше трьох років досвіду), досвідчений (три-п'ять років), експерт (понад п'ять років).

Одним із керівних принципів ВООЗ в області інфекційного контролю є створення державної Програми профілактики інфекцій та інфекційного контролю (ПІІК) з визначенням основних компонентів, необхідних для різних рівнів охорони здоров'я, від міністерства охорони здоров'я до лікувально-профілактичного закладу. В Україні така програма не розроблена.

В Україні видано Наказ МОЗ України від 03.08.2021р. № 1614 «Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/закладах надання соціальних послуг/соціального захисту населення», відповідно до якого в лікувальних закладах створені відділення інфекційного контролю, де не передбачені фахівці з неспецифічної профілактики.

Згідно з Наказом № 1614 завідувачем відділення інфекційного контролю мають призначатися лікарі-епідеміологи, що мають базову підготовку з епідеміології. Проте в Наказі № 1614 та у відповідних програмах підготовки лікарів з

інфекційного контролю практично відсутні компоненти неспецифічної профілактики, тобто дезінфекції та стерилізації.

У теперішній час досить добре відомо, що епідеміологічні закономірності ІПНМД суттєво відрізняються від таких у «класичних» інфекційних хвороб. У міру розкриття цих закономірностей відбувається об'єктивний процес виділення спеціального розділу епідеміологічної науки, названий рядом дослідників «госпітальна (лікарняна) епідеміологія».

Слід відмітити, що проблема профілактики ІПНМД – це міждисциплінарний напрямок, який передбачає постійне вивчення закономірностей епідемічного процесу різних нозологічних форм у медичних закладах різних профілів, особливостей збудників, що спричиняють інфекційний процес у пацієнтів і персоналу, обґрунтованості системи антиінфекційного захисту медичних технологій, інших факторів, що визначають появу та розповсюдження ІПНМД.

Фахівці в галузі неспецифічної профілактики ІПНМД вважають, що це спеціальність зі своєю базовою підготовкою, що охоплює всі розділи дезінфектологічної профілактики. Отже неспецифічна профілактика ІПНМД дезінфектологічними методами стає все більш актуальною. Це визначається необхідністю забезпечити профілактику не лише традиційними засобами та методами, але й застосуванням нових засобів, технологій, більш ефективних в умовах епідемічної ситуації, що стрімко змінюється.

У цій ситуації перш за все потрібен високий рівень компетентності в царині боротьби з ІПНМД медичного працівників вищої та середньої ланки.

Закордонні спеціалісти в галузі профілактики інфекцій відмічають, що система освіти з даної проблеми має бути більше стандартизованою з точки зору підготовки лікарів і середнього медичного персоналу за відповідною програмою з обов'язковою сертифікацією спеціалістів.

В Україні протягом декількох десятиліть склалася система забезпечення неспецифічної профілактики інфекцій. У штатному розписі ЗОЗ були посади інструкторів-дезінфекторів, що мали середню медичну освіту і базову підготовку з дезінфектології на профільній кафедрі Харківської медичної академії післядипломної освіти (ХМАПО). Обов'язкову підготовку з дезінфектології та удосконалення проходили лікарняні епідеміологи, лікарі-завідувачі стерилізаційними відділеннями.

Згідно з нашим багаторічним вітчизняним досвідом, що базується на наукових дослідженнях, відповідних практичних спостереженнях і їх аналізі, спеціалісти з неспецифічної профілактики, тобто з дезінфектології, представляють оперативновиконавчу ланку профілактичної медицини. Виходячи з цього, у відділеннях інфекційного контролю обов'язково має бути спеціаліст з питань дезінфектологічної профілактики, до функцій якого входить не тільки організація та контроль проведення профілактичних заходів, але й безперервне навчання та оцінка знань персоналу.

В Україні підготовка фахівців з неспецифічної профілактики інфекцій проводиться тільки на кафедрі гігієни, епідеміології, дезінфектології та професійних хвороб Навчально-наукового інституту післядипломної освіти ХНМУ за розробленою та затвердженою в установленому порядку Програмою післядипломної

підготовки спеціалістів. За підсумками навчання здобувачам надається свідоцтво щодо набутих професійних компетенцій.

References/ Література

1. EUCIC (European Committee on Infection Control) IPC Certificate v.2.0. European Training Program. Date of issue: December 8, 2017.
2. World Health Organisation. WHO Global Report of infection prevention and control. 2022. Departmental news. Geneva, Switzerland.
3. Bernard H., Hackbarth D., Olmsted R.N., Murphy D. Creation of competency-based professional development program for infection preventionists guided by the APIC Competency Model: steps in the process. American Journal of Infection Control, 2018; 46: 1202-1210.
4. Fitzpatrick B., Bloore K., Blake N. Joy in work and reducing nurse burnout: from triple aim to quadruple aim. AACN Adv Crit Care. 2019; 30: 185-188.
5. Gilmartin H., Smathers S., Reese S.M. Infection preventionist retention and professional development strategies: Insights from a national survey. American Journal of Infection Control, 49 (2021) 960-962.
6. Smathers S.A., Sammons J.S. A strategy for infection prevention resources to support organizational growth. American Journal of Infection Control, 2020; 48: 975-981.

*Вперше надійшла до редакції 19.12.2024 р.
Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування*

УДК 617-089-06+614.21:616.9-022.369+619.4.
DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.15083966>

INFECTION CONTROL IN THE CONDITIONS OF A MULTIDISCIPLINARY HOSPITAL

Zhurenko O.O., Marichereda V.G.
Odesa National Medical University, Odesa, Ukraine

ІНФЕКЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ В УМОВАХ БАГАТОПРОФІЛЬНОГО СТАЦІОНАРУ

Журенко О.О., Марічереда В.Г.
Одеський національний медичний університет, Одеса, Україна

Summary/Резюме

The purpose of the study is to evaluate the effectiveness of the system of infection control measures in the conditions of a multidisciplinary hospital.

The study was performed on the basis of the multidisciplinary medical center (university clinic) of the Odesa National Medical University in 2023. The results of epidemiological monitoring were analyzed (the number of postoperative infectious complications, the length of stay of patients in the hospital). In addition, an analysis of the qualitative composition of microbiocenoses of exudates obtained from drains in the early postoperative period and biofilms fixed on drains and catheters was performed. In addition, 20 employees of departments of a multidisciplinary medical center were interviewed regarding the importance of various risk factors for SSI and other types of postoperative infectious complications. Statistical processing was carried out by methods of variance analysis using Excel software (MS Office 2021, Microsoft Inc., USA).

In 62.5% of cases, confirmed SSI were registered in patients of surgical departments. The frequency of SSI in gynecological patients did not exceed 9.2% of their total number in the hospital. The studied samples are dominated by multicomponent microbial associations, consisting mainly of *Str. haemolyticus*, *Str. epidermidis*, *Str. viridans*, *Str. Warneri*, *St. capitus*, *St. aureus*, *Ent. faecium*, *E.coli*. The type of surgical intervention, its duration and the state of microbiocenoses of the patient's skin are the main factors in the success of infection control measures in a multidisciplinary hospital.

Key words: *infection control, surgical site infections, microbiocenosis, forecasting*

Метою дослідження є оцінка ефективності системи заходів інфекційного контролю в умовах багатoproфільного стаціонару.

Дослідження виконане на базі багатoproфільного медичного центру (університетська клініка) Одеського національного медичного університету у 2023 р. Проаналізовані результати епідеміологічного моніторингу (кількість післяопераційних інфекційних ускладнень, тривалість перебування хворих в стаціонарі). Додатково проведений аналіз якісного складу мікробіоценозів ексудатів, одержаних по дренажах у ранньому післяопераційному періоді, та біоплівки, фіксованих на дренажах і катетерах. Додатково опитано 20 працівників відділень багатoproфільного медичного центру щодо важливості різних чинників ризику ІМХВ та інших видів післяопераційних інфекційних ускладнень. Статистична обробка проводилася методами дисперсійного аналізу за допомогою програмного забезпечення Excel (MS Office 2021, Microsoft Inc., США).